
TEKSTY PRZYJĘTE

P8_TA(2016)0083

Wolność słowa w Kazachstanie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 marca 2016 r. w sprawie wolności słowa w Kazachstanie (2016/2607(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Kazachstanu, w szczególności rezolucję z dnia 18 kwietnia 2013 r.¹, z dnia 15 marca 2012 r.², z dnia 22 listopada 2012 r. zawierającą zalecenia Parlamentu Europejskiego dla Rady, Komisji i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych w sprawie negocjacji na temat wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy między UE a Kazachstanem³, z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie postępów w realizacji strategii UE wobec Azji Środkowej⁴ oraz z dnia 17 września 2009 r. w sprawie Jewgienija Żowtisa (Kazachstan)⁵,
- uwzględniając uwagi wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Federiki Mogherini wygłoszone po podpisaniu wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy między UE a Kazachstanem w dniu 21 grudnia 2015 r.,
- uwzględniając siódmą rundę corocznego dialogu UE–Kazachstan na temat praw człowieka, która odbyła się dnia 26 listopada 2015 r. w Astanie,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie strategii UE wobec Azji Środkowej,
- uwzględniając opublikowane w dniu 13 stycznia 2015 r. czwarte sprawozdanie z postępów w realizacji strategii UE wobec Azji Środkowej, przyjętej w 2007 r.,
- uwzględniając sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ds. prawa do wolności pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się Mainy Kiai, przedstawione dnia 16 czerwca 2015 r. po jego wizycie w Kazachstanie,

---

¹ Dz.U. C 45 z 5.2.2016, s. 85.

² Dz.U. C 251 E z 31.8.2013, s. 93.

³ Dz.U. C 419 z 16.12.2015, s. 159.

⁴ Dz.U. C 168 E z 14.6.2013, s. 91.

⁵ Dz.U. C 224 E z 19.8.2010, s. 30.

- uwzględniając wzmocnioną umowę o partnerstwie i współpracy podpisaną dnia 21 grudnia 2015 r.,
  - uwzględniając art. 19 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
  - uwzględniając art. 20 konstytucji Kazachstanu,
  - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w dniu 21 grudnia 2015 r. Unia Europejska i Kazachstan podpisały wzmocnioną umowę o partnerstwie i współpracy, której celem jest zapewnienie szerokich ram pogłębionego dialogu politycznego i współpracy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych oraz w wielu innych obszarach; mając na uwadze, że w umowie tej położono silny nacisk na demokrację i praworządność, prawa człowieka i podstawowe wolności, a także na zrównoważony rozwój i współpracę ze społeczeństwem obywatelskim;
- B. mając na uwadze, że Kazachstan jest ważnym podmiotem międzynarodowym i ma istotne znaczenie dla rozwoju politycznego i społeczno-gospodarczego oraz sytuacji w zakresie bezpieczeństwa całego regionu; mając na uwadze, że Kazachstan odgrywa pozytywną rolę w Azji Środkowej, dążąc do rozwijania stosunków dobrosąsiedzkich z krajami ościennymi, wznowienia współpracy w regionie i pokojowego rozwiązania wszelkich sporów dwustronnych; mając na uwadze, że UE jest żywotnie zainteresowana intensyfikacją współpracy politycznej, gospodarczej i w zakresie bezpieczeństwa z regionem Azji Środkowej dzięki silnym, otwartym i strategicznym stosunkom UE–Kazachstan;
- C. mając na uwadze, że wzmocniona umowa o partnerstwie i współpracy musi zostać ratyfikowana przez parlamenty wszystkich 28 państw członkowskich oraz przez Parlament Europejski; mając na uwadze, że umowa ta nie tylko wzmocni dialog polityczny między UE a Kazachstanem i ułatwi wspieranie wzajemnego handlu i inwestycji, ale także kładzie silny nacisk na zobowiązania międzynarodowe; mając na uwadze, że należy docenić, że podczas negocjowania tej umowy doszło do poprawy sytuacji pod względem zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego dzięki środkom podjętym w celu włączenia społeczeństwa obywatelskiego w publiczne kształtowanie polityki;
- D. mając na uwadze, że ogólna sytuacja pod względem wolności słowa uległa pogorszeniu w ostatnich latach; mając na uwadze, że w grudniu 2015 r. władze Kazachstanu aresztowały Guział Bajdalinową, dziennikarkę i właścicielkę portalu informacyjnego Nakanune.kz w związku ze sprawą karną dotyczącą zarzutów „umyślnego publikowania nieprawdziwych informacji”; mając na uwadze, że po zatrzymaniu Guział Bajdalinowej wyrażano obawy z powodu prześladowania niezależnych mediów w Kazachstanie; mając na uwadze, że dnia 29 lutego 2016 r. sąd uniewinnił Julię Kozłową, która pisze dla portalu Nakanune.kz;
- E. mając na uwadze toczące się śledztwo przeciwko Siejtkazemu Matajewowi, przewodniczącemu Krajowego Klubu Prasy i stowarzyszenia dziennikarzy, który jest oskarżony o defraudację milionów kazachskich tenge pochodzących ze środków

- publicznych; mając na uwadze, że dnia 22 lutego 2016 r. zatrzymani zostali Siejtkaży Matajew, który nie przyznaje się do zarzucanych mu czynów, oraz jego syn Asiet Matajew, dyrektor niezależnej agencji informacyjnej KazTag; mając na uwadze, że Asiet Matajew został zwolniony po przesłuchaniu;
- F. mając na uwadze, że dnia 22 stycznia 2016 r. sąd uznał za winnych Ermieka Narymbajewa i Sierikżana Mambietalina – blogerów, którzy zostali aresztowani w październiku 2015 r. pod zarzutem „podżegania do niezgody społecznej” – i skazał ich na karę odpowiednio trzech i dwóch lat pozbawienia wolności; mając na uwadze, że na blogera Bołatbieka Błałowa nałożono częściowy areszt domowy;
- G. mając na uwadze, że władze Kazachstanu zamknęły niezależne i opozycyjne media, w tym gazety *Assandi Times*, *Prawdiwaja*, *ADAM bol* i *ADAM*; mając na uwadze, że pod koniec 2012 r. władze Kazachstanu pozwały do sądu niezależne i opozycyjne media, a w szczególności gazety *Golos Riespubliki* i *Wzglad* oraz zrzeszone z nimi gazety i strony internetowe, a także internetowe portale telewizyjne K+ i Stan.TV;
- H. mając na uwadze, że w październiku 2014 r. sąd w Ałmaty nałożył na agencję reklamową Havas Worldwide Kazachstan karę grzywny w wysokości 34 milionów kazachskich tenge;
- I. mając na uwadze, że Europejski Instrument na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka (EIDHR) jest ważnym instrumentem finansowym, służącym wspieraniu organizacji społeczeństwa obywatelskiego i demokratyzacji zarówno w kraju, jak i w regionie;
- J. mając na uwadze, że według Międzynarodowego Stowarzyszenia Lesbijek, Gejów, Osób Biseksualnych, Transseksualnych i Interseksualnych (ILGA) osoby LGBTI w Kazachstanie są zaskarżane i dyskryminowane, czego nie doświadczają osoby nienależące do tej społeczności; mając na uwadze, że w Kazachstanie stosunki homoseksualne są zgodne z prawem zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet, ale parom homoseksualnym i gospodarstwom domowym prowadzonym przez pary homoseksualne nie przysługuje ta sama ochrona prawna co parom heteroseksualnym;
- K. mając na uwadze, że dnia 20 marca 2016 r. w Kazachstanie odbędą się przedterminowe wybory parlamentarne, które zostaną uznane za wolne i uczciwe jedynie wtedy, gdy zostaną poprzedzone gwarancjami dotyczącymi wolności słowa w społeczeństwie oraz łatwej i przejrzystej rejestracji partii politycznych; mając na uwadze, że według sprawozdania końcowego misji obserwacji wyborów Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) z dnia 3 kwietnia 2012 r. wyborom w 2012 r. towarzyszyły „znaczne nieprawidłowości”¹;
- L. mając na uwadze, że dnia 1 stycznia 2015 r. w życie wszedł nowy kodeks karny, nowy kodeks wykroczeń i nowy kodeks postępowania karnego;
- M. mając na uwadze, że Kazachstan zajmuje 160. miejsce spośród 180 krajów w rankingu wolności prasy za 2015 r. przygotowanym przez Reporterów bez Granic;
- N. mając na uwadze, że UE konsekwentnie współpracuje z Kazachstanem w kwestii jego

---

¹ <http://www.osce.org/odihr/elections/89401?download=true>

przystąpienia do WTO, czego owocem jest niedawne zakończenie negocjacji akcesyjnych; mając na uwadze, że istotne jest, aby Kazachstan przestrzegał praworządności, dotrzymywał swoich międzynarodowych zobowiązań oraz gwarantował międzynarodowym przedsiębiorstwom działającym w tym kraju pewność prawa i ochronę ich inwestycji;

- O. mając na uwadze, że współpraca na rzecz rozwoju z Kazachstanem skupia się na wzmocnieniu władz regionalnych i lokalnych, wsparciu reformy sądownictwa oraz zwiększeniu zdolności sektora publicznego do wprowadzenia reform społeczno-gospodarczych;
- 1. podkreśla znaczenie stosunków między UE a Kazachstanem oraz zacieśnienia współpracy gospodarczej i politycznej we wszystkich dziedzinach; podkreśla, że UE jest żywotnie zainteresowana trwałymi stosunkami z Kazachstanem w postaci współpracy politycznej i gospodarczej;
- 2. wyraża zaniepokojenie atmosferą wokół mediów i wolności słowa w Kazachstanie; jest poważnie zaniepokojony naciskami na niezależne media i ewentualnymi niekorzystnymi skutkami projektu nowych przepisów dla finansowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego; zwraca uwagę, że wolność słowa dla niezależnych mediów, blogerów i samych obywateli jest uniwersalną wartością, która nie może być przedmiotem targów;
- 3. ubolewa z powodu powszechnego blokowania portali informacyjnych, mediów społecznościowych i innych stron internetowych pod zarzutem zamieszczania nielegalnych treści i wzywa władze Kazachstanu, by zapewniły, że wszelkie środki ograniczające dostęp do zasobów internetowych mają oparcie w prawie; jest zaniepokojony poprawkami do ustawy o łączności elektronicznej, przyjętymi w 2014 r.;
- 4. jest poważnie zaniepokojony brakiem szacunku dla więźniów i naruszaniem ich praw w systemie więziennym Kazachstanu; jest zaniepokojony stanem zdrowia fizycznego i psychicznego więźniów Władimira Kozłowa, Wadima Kuramszina (któremu w 2013 r. przyznano Międzynarodową Nagrodę w dziedzinie Praw Człowieka im. Ludovica Trarieux) oraz Arona Atabeka, których skazano z przyczyn politycznych, i domaga się, by przyznano im natychmiast dostęp do niezbędnej opieki medycznej i prawo do regularnych odwiedzin, w tym członków rodzin, przedstawicieli prawnych oraz reprezentantów organizacji działających na rzecz praw człowieka i praw więźniów;
- 5. uznaje „program 100 kroków” za próbę podjęcia pilnych reform w Kazachstanie; wzywa Kazachstan do wdrożenia krajowego mechanizmu zapobiegania torturom oraz do rozpoczęcia debaty na temat nowego kodeksu karnego;
- 6. podkreśla, że pogłębione stosunki polityczne i gospodarcze z UE, przewidziane w niedawno podpisanej wzmocnionej umowie o partnerstwie i współpracy, muszą opierać się na wspólnych wartościach i odzwierciedlać aktywne i konkretne zaangażowanie Kazachstanu w przeprowadzenie reform politycznych i demokratycznych wynikających z międzynarodowych zobowiązań tego kraju;
- 7. z zadowoleniem przyjmuje uwolnienie szeregu uwięzionych obrońców praw człowieka i działaczy związkowych od momentu zakończenia ostatniej rundy dialogu na temat praw człowieka;

8. podkreśla, że uzasadniona walka z terroryzmem i ekstremizmem nie powinna być wykorzystywana jako pretekst do zakazywania działalności opozycji, ograniczania wolności słowa lub niezawisłości sądownictwa;
9. wzywa do przeglądu artykułów kodeksu karnego, które mogą być wykorzystywane do uznania za przestępstwo legalnej działalności chronionej prawem dotyczącym praw człowieka, w szczególności artykułu 174 traktującego o „podżeganiu do niezgody społecznej, narodowej, klanowej, rasowej, klasowej lub religijnej”;
10. wzywa władze Kazachstanu do unieważnienia wyroków skazujących wydanych na blogerów, w tym na Ermieka Narymbajewa, Sierikzana Mambietalina i Bołatbieka Błałowa; apeluje o uwolnienie Guział Bajdalinowej; wzywa do zaprzestania prześladowania Siejtkazego i Asieta Matajewów; w związku z tym zwraca uwagę, że sprawy przeciwko dziennikarzom powinny być jawne, a w trakcie postępowania nie powinno dochodzić do nękania;
11. apeluje o uwolnienie przywódcy opozycji Władimira Kozłowa, który jest obecnie przetrzymywany w surowych warunkach więziennych, oczekując na niezależną i bezstronną rewizję swojej sprawy;
12. wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu ustawy o organizacjach pozarządowych, która podważa rację bytu i niezależność organizacji pozarządowych w Kazachstanie; wzywa władze Kazachstanu do zagwarantowania, że niezależnie od okoliczności wszyscy obrońcy praw człowieka i wszystkie organizacje pozarządowe w Kazachstanie mogą wykonywać swoje prawomocne działania w zakresie praw człowieka przy pełnej swobodzie, nie obawiając się represji;
13. z zadowoleniem przyjmuje ambicję Kazachstanu, by działać jako aktywny mediator i podmiot wspierający międzynarodowe bezpieczeństwo w szeroko pojętym regionie; apeluje do władz Kazachstanu o wywiązywanie się z podpisanych przez ten kraj zobowiązań międzynarodowych, w tym zobowiązań dotyczących praworządności i niezawisłości sądownictwa;
14. z zadowoleniem przyjmuje regularnie prowadzony dialog na temat praw człowieka między UE a Kazachstanem; podkreśla znaczenie dialogu na temat praw człowieka między UE i władzami Kazachstanu; apeluje o intensyfikację tego dialogu, tak aby sprzyjał on utworzeniu forum umożliwiającego otwarte podejmowanie różnych zagadnień; podkreśla, że dialog ten powinien być skuteczny i nastawiony na wyniki;
15. wzywa UE, a w szczególności Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, do uważnego monitorowania rozwoju wydarzeń w Kazachstanie, w razie potrzeby zgłaszania obaw władzom tego kraju, oferowania pomocy oraz regularnego zdawania sprawozdań Parlamentowi; wzywa delegaturę UE w Astanie, aby w dalszym ciągu odgrywała aktywną rolę w monitorowaniu sytuacji oraz podnosiła kwestię wolności słowa podczas wszelkich posiedzeń dwustronnych z Kazachstanem;
16. wzywa władze Kazachstanu, aby w pełni wdrożyły zalecenia OBWE/Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka przed kolejnymi wyborami parlamentarnymi oraz poczyniły konkretne kroki w celu wdrożenia zaleceń specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. prawa do wolności pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się; przypomina Kazachstanowi o jego aspiracjach do kandydowania na niestałego członka Rady

Bezpieczeństwa ONZ w latach 2017–2018;

17. wzywa władze Kazachstanu, aby zobowiązały się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, przyjętych niedawno na szczepku międzynarodowym;
18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, specjalnemu przedstawicielowi UE ds. praw człowieka, rządóm i parlamentóm państw członkowskich, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Radzie Praw Człowieka ONZ oraz rządowi i parlamentowi Kazachstanu.